СВОБОДА

Учѣте ся брати мои, думайте читайте
И чужому научайтесь — Свого не цурайтесь.
„Въ своей хатѣ своя правда и сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 4 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. 1. Новембра 1893. | ГОДЪ I

НАМЪ ТРЕБА НАРОДНОЙ ОРГАНИЗАЦІИ

Въ попереднôмъ числѣ далисьмо слово що точнѣйше объяснимо, въ якій способъ мы Русини вôльно туть проживаючи въ Америцѣ, можемо полѣпшити свою долю и дати знати нашимъ сусѣдамъ що и рускій нарôдъ тутъ жие и заним ае почетне мѣсце.

Небудемо туть тратити богато слôвъ, але коротко и просто переходимо до рѣчи, котра довжна каждого руского чоловѣка обход[illegible] якъ есть потребна для рыбы вода, якъ для птаха крыла, якъ ж[illegible]ущому води, якъ голодн[illegible] хлѣба якъ наконецъ ко[illegible]ому съ насъ повѣтря, так[illegible]амо для насъ ту поселян[illegible] Русинôвъ треба народнои [illegible]ганизации т. е. такого бр[illegible]тва, такого всенародного [illegible]бщества, до котрого ко[illegible] русинъ, дебъ небувъ, де[illegible] далеко живъ, повиненъ [illegible]сего братства, до сей велико[illegible] руской родины, фамилїи належати.

Оденъ чоловѣкъ не есть въ станѣ пôднести тяжкій камень, але наколи возмуть ся до него трохъ або чотыри мужа, камень двигнеся скоро. Такъ само тяжко одному откинути отъ себе нужду, бѣду; але сли возмутся пару людей, то порадятъ нещасливому.

Оденъ всѣмъ помочи не може але всѣ одному сей часъ. Съ того ясно выходитъ що въ едности сила, котру тяжко побороти. Протое братя добровôльни изгнанники съ рôдного краю, съ власной батькôвщины, съ родимой стрѣхи, лучѣмъ ся, совокупляймо ся, еднаймо ся такъ пôзнаемо оденъ другого, пôзнаемо нашу бѣду, нашу нужду, наши хиби, наши недостатки, перемѣняемось мы слями думками, оденъ другому открыемо наше серце и вспôльно разомъ въ чужинѣ порадимо о своей бѣдѣ и отженемъ ю отъ себе вспôльними силами!..

Днесь въ Америцѣ Нѣмцѣ, Французы, Италїяне, Чехи, Словаки, Поляки, маютъ свое народне общество а мы Русини все по задѣ другихъ не маемо ничъ и для того насъ за ничъ маютъ. Гей братя вставаймо уже часъ и намъ взятись до роботы, не засипляймо дорогого часу протрѣмъ очи и подивѣмъ ся якъ то други народи тримаючись купи, уже много снопôвъ нажали для себе добра а а мы ще незнаемо де и серпа куп[illegible]. От[illegible]мо уже разъ отъ себе [illegible] дрімоту, тое недбальство, тое слабодушіє и не кажѣмъ: „ехъ няй буде якъ бувало" берѣмъ собѣ приклад отъ другихъ и покажѣмъ що въ насъ есть сила и що мы также потрафимо о свое добро постаратись. Насъ ту уже не мале число, но на сотки тисягъ рахуютъ руского народа такъ съ сего боку якъ и съ другого зеленихъ Карпатъ.

По довгôмъ, братя дороги розмышленію, по довгой розвазѣ, по довгôмъ застановленію надъ потребами руского американьского народа, пріишли мы до переконанія, що треба конечно подѣлити ся съ Вами тою гадкою, котра въ добру годину зродилась въ нашой души а серце наше оповѣло ю любовію для руского народа.

Тая гадка, тая мисль сли воплотитъ ся въ дѣло, тогда грдуще поколѣніе, родившоесь на вôльной земли, буде дяковати и тихимъ нелукавимъ словомъ спôмне о насъ и наши гроби украситъ цвѣтами поллятими слезами радости и благодаености. Мы взываючи Всевышнего Бога щобъ поблагословивъ тое зерно, котре кидаемо щедро на руску рѣлю. Подаемо до вѣдомости руского робôтника тяжко працуючого чи то въ глубокихъ темнихъ и небезпечныхъ майнахъ чи то въ фабрикахъ при тисячъ обертючихъ ся колесахъ чигаючихъ на его смерть, що конечно треба заложити въ Америцѣ народне общество пôдъ назвою „Народный Рускій Союзъ", котрый тôлько для робôтника руского мавбы отверти дверѣ, робôтничимъ грошемъ пôдтримованый на спомогу нещасного собрата, черезъ робôтникôвъ керованый, въ робôтничихъ рукахъ знаходилабъ ся каса, робôтники своимъ власнимъ грошемъ господарилибъ.

Цѣль народного руского Союза булобъ така:

Спомагати хорыхъ и выплачати посмертне.

Закладати читальнѣ и вечерни школы для дорослихъ.

Ширити просвѣту межи народомъ за помочію полезнихъ книжочокъ якъ се робитъ ся въ старôмъ краю.

Наставати на се щобъ Русини брали американьски паперѣ и ставались обывателями той земли, на котрой жіютъ. Дальше закладати политични клюби и брати живу участь при виборахъ .

Хоронити нашъ нарôдъ передъ жидами — пявками нашого народа.

Щобъ „ Народный рускій Союзъ " мôгъ хорошо и успѣшно розвивати свою дѣяльность, треба конечно закупити або взяти на виплату дôмъ въ тôмъ мѣстѣ, котре здавалобъ ся найотповѣднѣйшимъ и такій дôмъ назвати „Народный Рускій дôмъ" Въ народнôмъ домѣ заложити шторъ съ церковними рѣчами и съ рускими книжками всякого рода. Головна агентура спродажи шифкартъ и посиланіе грошей до старого краю.

Братя дороги! Слибъ Вы знали кôлько то тисячъ долярôвъ заробляють жиди отъ руского або словацкого народа рôчно на книжкахъ, на шифкартахъ и посиланю грошей, тобъ Вы не дали вѣры! Чи не лучшебъ було наколибъ сей грôшъ дôставвъ ся въ руки робôтникôвъ и до робôтничой каси? — Подумайте сами здорови чи непосѣдалабъ каса „Народного Руского Союза" вь протягу пару лѣтъ якихъ 25.000 дол. слибъ мы всѣ взялись за руки и кождій о се дбавъ?

Просимо лишень розважити кôлько то есть въ самôмъ New Yorky жидôвскихъ агентуръ а кождій такій жидъ робитъ тисячи а наша одна головна руска агентура не могла бы заступити [illegible] „Союзъ" для добра тяжко працюючого робзтника?

Днесь съ тяжкю бѣдою приходитъ ся поставити яку таку руску церковцю и треба ити жебрати. А чи не лучшебъ було мати свою касу народну и дати запомогу бѣдной церквѣ? Ново руске поколѣніе росте туть въ Америця мовъ тоти грыби по дощу; а нема кому подумати о будучности руской молодежи. Що съ ней буде якъ она не буде знати по руски читати и писати, якъ небуде знала руской исторіи якъ не буде знала руского катехизму?

Задачою „Народного руского Союза" булобъ о се дбати вывѣдатись въ котрôмъ плейзѣ кôлько есть дѣтей спосôбнихъ до школы и чи сами люде можуть дати утримане научителю, сли нѣтъ, тогда треба имъ помогчи въ тôмъ дѣлѣ.

Знаемо уже напередъ що наша гадка, наша мысль, наше предложене зôстане повитане рускимъ народомъ по всей Америцѣ, но также сподѣемся и того, же богато буде такихъ, що въ глупой своей головѣ подумають що сего всего не потрѣбно.

Няй буде що буде, мы смѣло кличемо до народа руского: Народе повѣръ, повѣръ нашимъ мысьлямъ нашой души. Богомъ живимъ иже на небесахъ кленемося що тôлько твого бажаемо добра. Встань съ гробового сну, пôзнай кто тобѣ братъ и кто тобѣ радъ, маешъ очи — подивися що дѣеся коло тебе, якъ всѣ тебе за ничъ маютъ, тôлько твою тяжку працю — потомъ и кровою поллиту цѣнятъ, бо ихъ хосенъ. Съ твого невѣжества съ твоей темноты, съ твоей глупоти богатѣютъ, а ты мôй чоловѣче спускай ся глубоко въ майны або якъ чорный вôлъ тягни троки у фабрицѣ и заробляй на чужихъ : на корти, на жидовъ на довги старого краю [illegible] По коли заслабнешъ и въ тяжкихъ боляхъ умрешъ, треба ити жебрати помежи люди мовъ на того бѣдного лазара щобъ грѣшне тѣло не викинули гай воронамъ на болотнистой млацѣ, но щобъ по Хбистовому звычаю въ гробѣ поховали „и крестъ надѣи яко „чаю въскресенія мертвихъ" поставити

Въ сильой вѣрѣ и надѣи думаемо що нашъ голосъ не буде гласомъ вопѣющаго во пустини и що наши дорогіи Русини пôднесуть свôй голось въ той справѣ и намъ напишуть.

Слибъ наши краяне тую такъ важну и пекучу справу заспали, на нашу патріотичну одозву жадной отповѣди не дали, тогда далибъ дуже сумне свѣдоцтво душовной слабости и недбальства. Но мы въ тое не вѣримо, бо нашъ нарôдъ пôднесе свôй могучій голосъ и со всѣхъ сторôнъ одôзвуть ся Русини и скажуть: намъ треба „Народного руского Союза" намъ треба пôзнати ся и о своей бѣдѣ порадитись, намъ треба триматися купи, намъ треба вспôльними силами працювати надъ пôлѣпшенемъ нашой доли въ далекой чужинѣ, намъ треба щобъ сьмо марно не пропали.

SWOBODA
(LIBERTY.)

The only Russian political paper in this Country and has a large circulation trough the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 1.50
До старого краю.......... 2.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ два рази на мѣсяць. 1 го и 15го.

ADWERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
" "Six months. " 6.00

All money or money orders should be adressed to:
"Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J. as second class mail matter.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

ЗАКАРПАТСКА РУСЬ

Наша Русь спить, спить сномъ блаженныхъ коли она пробудитъ ся коли она встане Богъ святій знае. Бо люде, котри повинни стояти на сторожи щобъ наша слава не пролала, сами перши пôпхались и пошились въ мадяри и звуть себе мадярами руского обряду. Гей, гей княже, Корятовичу! встань неборе и подивась на твоихъ паскудныхъ дѣтей! Передовій отрядъ пôйшовъ служить въ гонведи а народъ голодный, босій, обдертій розходить ся по свѣту за кавалкомъ хлѣба.!

Одна ще руска церковъ тримала сей народъ въ батькôвъ вѣрѣ въ языцѣ въ исторіи а теперъ и церковъ угроруска растлилась оддала свою руску непорочность на офѣру святому гузарови Стефану. Народъ безъ руской школи въ церкви отправляесь вмѣсто святою славянською мовою, верещать въ кобилячо-татарскôмъ нарѣчію. Священники отцурались народа, єпископи мадярони трублять въ трубу правительства. Вода сего року забрала все и нема кому бѣдный народъ зратовати а податки ростуть.

Янко съ Крутоверха.

Холера въ Европѣ

Въ Гишпаніи уже зôстала знесена карантаня для шифôвъ приходящыхъ съ Джерси Сити, Мексико, Сантосъ и Ріо Янейро. Въ тихъ дняхъ въ повѣтѣ Бѣскали, умерло за холеру 41 осôбъ.

Въ Италіи въ мѣстѣ портовôмъ Ліворно умерло 14 а заслабло 104 осôбъ.

Въ Росіи холера не устае но день за днемъ мете мовъ помеломъ свои жертви а найбôльше на Волиню, де на тиждень слабуе 1000 людей, а на Подолю 700.

Люде гинуть якъ мухи. Боже спаси Русь, отъ той зарази!...

ВѢСТИ АМЕРИКАНЬСКІИ

На дняхъ обходили мешканцѣ мѣста Чикаго памятку того дня, въ котрôмъ передъ 60 роками спродали индіяни Соединенымъ Штатамъ миліонъ акрôвъ земли де платилось тимъ червоноскôрнимъ 3 центи за акеръ.

На тихъ акрахъ розтягнулось бѣло-камѣнное мѣсто Чикаго: Въ той день панѣ Фріманъ найстарша кобѣта въ Чикаго ударила на честь дня въ „дзвôнъ свободи“

Страшный ураганъ навѣоколицю Аркансасъ, сѣючи на всѣ боки знищеніе и смерть въ своимъ неспѣнеôмъ походѣ.

Зливный дощъ и безустанни громи вторували сильному вѣтру. Найбôльше шкоди наробило въ полуднево-западной части штата.

Въ повѣтѣ Юніонъ много домôвъ повалилось и чотири женщини зôстали забити на смерть.

Збôръ кокорудзи и баволни цѣлкомъ знищеный.

Вздовжъ рѣки Арканзасъ всѣ вlоди пôйшли, пропали въ намулѣ и богато домôвъ порозвальовалось. Людей много погинуло.

Дня 7. Октовріа вертаючи съ всемірной выстави чикагоской, гостивъ въ New York черезъ коротенькій часъ герцогъ Францъ Фердинандъ будущій австрійскій цѣсарь.

Онъ есть сыномъ брата теперѣшного цѣсаря, котрый въ часѣ, взявъ го за свого на мѣсце небôщика Рудольфа, котрый такъ передъ часомъ пôшовъ съ того свѣта.

Францъ Фердинандъ есть красивій высокого росту мужчина съ синима очима якъ и всѣ габсбурґики. Онъ теперъ мае 30 лѣтъ и обѣхавъ цѣлій свѣтъ наоколо. Въ New York-у витали его дуже сердечно американьски власти якъ войскови такъ и цивільни.

На его честь дано великій обѣдъ въ готелю Windsor, за котрый заплативъ ц. к. генеральный Конзуль Гафетаиеръ.

Кажуть що обѣдъ бувъ дуже смачный але я бѣдный агентъ отъ „Свободи“ тôлько съ далека нюхавъ. По обѣдѣ престолонаслѣдникъ поѣхавъ до Лонгъ Айляндъ на польованіе бо онъ есть великимъ любовникомъ польованя и любить ѣсти дичину. Обида маемо оденъ густь съ тою рôжницею що онъ може мати дичину на столѣ а я тôлько видѣвъ якъ скаче у лѣсѣ.

Вѣватъ „Lucania“

Той шифъ дôставъ велику славу и имя „царь моря“ и побѣдитель шырокого океана. Въ пятохъ дняхъ переплывъ съ Квинстонъ до New York-у.

Сего чуда доказавъ тôлько той шифъ, переплывшій съ такою скоростію безграничну просторонь на хребтѣ запѣнившого ся отъ злости атлянтика.

Бразилія.

Тогда тôлько понятно буде чому въ Бразиліи всегда революційна труба трубить, наколи зважить ся на характеръ и на низке политичне образованіе населенія той полудневой части американьского континента. Зародôкъ революціи и братоубійчой борбы теперѣшного часу, треба глядати въ самолюбію нынѣшного тамтейшого президента, котрый зробивъ надужитіе своей власти, дѣлаючи насиліе, выборчой партіи щобъ го опять вибрано головою републики.

Пôсля бразиліяньской конституціи той що бувъ президентомъ разъ, не може бути выбраный другій разъ, але теперѣшный Пеіксо то хоче скасовати тое право. Но тое не удаесь ему и про тое знову революція знову кровопролитіе.

Свободу читайте при тôмъ не забувайте, що выдавництво часописи "коштуе богато гроша. Отже кто може най присылае, амы съ своей стороны будемъ старати ся щобъ каждого заспокоити.

ВСЯЧИНА.

Въ Казани рускомъ мѣстѣ въ Росіи оденъ купецъ и то дуже богатій Новошилôвъ зôставъ осудженый на каторожніи роботи до смерти на Сибѣръ за тое що забивъ своихъ родичей, три сестры свою жену и ей родителей.

Причиною того злобного и страшного чына була хôть забрати въ свои руки ихъ маетокъ.

До чого то допроваджуе ненасытнôсть гроша! осмеро люда забивъ той заслѣпленый чоловѣкъ та за дурный грôшь звалявъ свои руки въ крови тыхъ що го на свѣтъ родили.

Сей мерзенникъ дôставъ дуже малу кару, Въ Америцѣ булибъ такого живцемъ спалили на стосѣ, а ще нарѣкаютъ на Росію же мучитъ людей.

Пять лѣтъ тому на задъ умерла въ Парижу въ Франціи одна дуже богата руска панѣ.

По смерти отверто ей тестаментъ де было розпоряджение ей посмертной волѣ, котре всѣхъ здивувало. Она въ своимъ тестаментѣ записала пять міліонôвъ франкôвъ тому чоловѣкови, котрый одваживъ бы ся черезъ цѣлый рôкъ бути при ней въ ей гробѣ. До сего часу незнайшовъ ся нѣкто такій отважный пересидѣти въ склепѣ мерця де тôлько було можна читати и спати. Тая панѣ казала си вставити шклянни очи и выглядала мовъ жива.

Дивни люде на свѣтѣ и по смерти дурѣють. Не лучше булобъ записати пять міліонôвъ франкôвъ на бѣдныхъ людей калѣкъ, слѣпыхъ, хромыхъ, безъ, кута безъ хаты?

Часомъ и сонъ справдить ся.

Три фармери зъ Бореа недалеко Кливеляндy Огаю, купили собѣ машину до молочиня збôжа и дали слово що никому непозичать. Фармеръ Брандъ якъ разъ прійшовъ просити щобъ му позичили але пôшовъ безъ нѣчого.

Кôлька день пôзнѣйше, оденъ зъ тихъ фармерôвъ приходить до стайнѣ и видить що его конѣ цѣлкомъ порубани. Пôдозрѣніе впало на Брандта, котрого видѣвъ входячого до стайнѣ сынъ того самого фармера. Дали знати полиціи но Брандъ утѣкъ.

Незадовго день тому назадъ щезъ сынъ фармера и снить ся отцю що. Брандъ забивъ его въ тôмъ а въ тôмъ мѣсци. Встае рано и чуе що всей по днинѣ той самый снивъ ся сонъ. Розбѣгли ся шукати и якъ разъ на тôмъ самôмъ мѣсци знайшовъ фармеръ забитого свого сына черезъ Бранда котрого, заарештовали.

АМЕРИКАНЬСКА РУСЬ.

Наши братя Русины уже зачинають пôзнавати вартôсть правдивой руской газеты и въ короткôмъ часѣ могли уже переконатися що „Свобода“ дбае о добро и о славу руского народа. На дняхъ получили мы дуже хорошую дописъ написану чистимъ рускымъ языкомъ, котру тутъ подаемо до слова.

Буфало дня 10 окт; 1893

Хвальна Редакціо!

Своимъ очамъ неповѣрили мы що тутъ въ Америцѣ появилася така гарна газета писана нашою рôдною мовою, де въ каждôмъ словѣ чуешъ мовбы рôдна мати говорила та раду мудру давала своей дѣтинѣ. Я ниже пôдписаный съ глубочайшимъ почтеніемъ умоляю Хвальну Редакцію менѣ посилати вашу маму возлюбленну руску газету, котра носитъ [illegible] назву „Свобода“ [illegible] бъ прыслана [illegible] але тутъ на [illegible] заплатити, протое разомъ пôшлемо. Кождій здоровомислячій чоловѣкъ, въ котрого грудяхъ бiе руске серце, може сей часъ переконатись що „Свобода“ занимаесь на правду и безъ жадной користи рускимъ дѣломъ.

Такой газеты уже давно намъ було треба та щожъ небуло здибныхъ людей и щирыхъ для руской справи: правда були и суть щобъ тôлько де талярь брати отъ бѣдного робôтника а що познѣйше съ нимъ станесь най опѣкуесь чортъ зна кто. Мы тутейши Русини кличемо изъ глубины нашого серця: Въ гору, въ гору прапоръ свободи, до котрой рускій народъ вѣками вздихае и Бога о ню якъ нôчь такъ день просить. Най наша „свобода“ не поминае и найбѣднѣйшу шанду руского майнера но всюда а всюда най ширить ся и въ рукахъ каждого руского чоловѣка най знаходить ся.

А теперь доношу веселу вѣсть що мы Русины мѣста Буфало забераемъ ся до дѣла за помочію Всевишняго ставити храмъ божій и маемо надѣю що Господь Богъ

поблагословить наши труды на Его честь и хвалу.

Перший мітингъ отбудеть ся 22 сего мѣсяця о першой годинѣ по полудни въ галѣ честнаго господина Даммера на блекроке.

Робота ще слабо у насъ но есть надѣя що настануть лучшіи часи, бо вже що дня то больше людей достае роботу.

Въ Таванда коло Буфало зачали наши Русины робити коло новыхъ дорогъ, на нещастіе прійшли Италіяне и зачали робити за меньшу плацу: нашимъ поодбирали шуфлѣ пѣки и. т. д. Булобъ пришло до корвавой завзятой битки але Русинъ мягкого и милосердного серця, боячій ся Бога нехотѣвъ калити свои руки въ крови близьняго и зъ болемъ серця розойшли ся наши въ свояси.

На днях ставъ ся туть дуже смутный выпадокъ. Оденъ молочаръ купивъ сѣно одъ фармера за сто доляровъ. Умова була що молочаръ коли лишь зможе, заѣде возомъ й поволи буде сѣно собѣ заберати. Одного разу молочаръ приѣжджае по сѣно и кладе на возъ а фармеръ не булб дома. Якъ разъ фармеръ надходить и пытаеся: якимъ правомъ молочаръ бере сѣно коли его въ дома нема. Слово по слово, ... прийшло до сварки, котра ... дуже смутна. Фармеръ побѣгъ до хати взявъ рушницю и застрѣливъ на смерть бѣдного молочаря. Молочаръ бувъ поляком а бѣдна осиротѣла родина плаче и проклинае руки безъ серця фармера.

Василь Степановъ Симковъ.

Юнкерсъ.

Нашимъ братямъ юнкерскимъ не добре поводить ся бо наперщомъ мѣсци загальный бракъ роботи и много повиѣжджало въ Пенсилванію то въ инши контры: Подруге нови клопотъ зъ церквою на котрой тяжать велики довги, котрыхъ нема кому заплатити а кождый хотѣвбы дурничкою бути паномъ и басомъ церкви. О. Духовный, котрый въ часѣ будови церкви до нѣчого небравъ ся и тôлько, якъ то кажуть засѣвъ до готовой миски та миски, теперъ по епископови пôдписаный на паперахъ а комитетъ церковный котрый день и нôчъ трудивъ ся, пôйшовъ въ кутъ на послѣдне мѣсце. Есть обава щобъ божа святыня не пôйшла на лицитацію. Таке дѣесь межи нами.

И. Ъ.

Шамокінъ.

Тамъ теперъ за стараніемъ О. Констанеевича, зôставъ заложеный красный хоръ и читальня — Се дуже красно стоить Боже.

Зъ Когусъ N. Y. пишуть намъ що робота потроха зачинае лѣпшити ся, якъ попередно, но робôтникамъ о 10 сен; зменьшали платню.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Въ Нѣмеччинѣ запанувавъ великій страхъ ни передъ якою кровавою вôйною, але передъ мислею що дни Бисмарка суть пораховани и що леда день не стане для великой отчины ей творця и великого заступника Германіи въ ей труднôмъ положенію.

Въ Тулонѣ во Франціи гостить руска флота. Великій принятія роблять ся въ честь рускихъ официровъ и матрозовъ. Но тую французьку радость перетворило въ смутокъ тое событіе. що англиска флота заѣхала въ гостѣ до италіяньского порту.

Въ Австріи все молодо-чехи неуспокоилися и дальше развиваютъ всю энтію ... дѣятельность коли и якъ се скôнчить ся не знати. Цѣсаръ Францъ Іосифъ будучи на маневрахъ коло Ярославя руского мѣста, хваливъ пôльску шляхту за ей вѣрнôсть для Австріи. А се така така правда якбы кто сказавъ що лисъ курей не любить дусити.

Сли Австрія спустилась на вѣрнôсть польской шляхти, тогда дебъ она була.

Гишпанія мала дуже клопоту съ Маврами народомъ кочуючимъ вь полудневой Африцѣ. На дняхъ меже войскомъ гишпанскимъ а дикарями прійшло до страшной войны, въ котрой упало 39 гишпановъ а 207 Мавровъ.

ВЕСЕЛА ХВИЛЯ.

Оденъ селянинъ наразъ тяжко заслабъ и уже мало оставалось надѣи для него жити на сей земли, только выбиратись на тамтой свѣтъ. Коло пôвночи старому було дуже зле. Его сынъ, котрый бувъ дуже ощадный, запаливъ свѣчку поставивъ коло слабого и отходячи каже: Тату якъ будете умератиме забудьте загасити свѣчку.

Въ школѣ.

Учитель. „Дѣтоньки мои вы знаете такій дôмъ, що, стоить отворомъ для кождого: такъ для бѣдного, якъ и для богача, такъ для веселихъ и сумуючихъ, для мужчини и для кобѣти, для сѣдоглавого старця и для маленькой дитини.

О кобъ вы часто могли посѣщати той дôмъ съ котрого выходячи домôвъ, кождій чуе въ своей души радость и потѣху — Теперъ скажѣть якъ називаесь той дôмъ?

Малый Ивась — пане учитель я знаю — звесь: корчма.

Также причина до жебраня.

Жебракъ: Прошу пана маю злу жѣнку и длятого будьте такъ добри менѣ що дати.

Панъ: Щожь я тобѣ туть поможу?

Жебракъ: дайте пару центôвъ няй я свою гризоту та клопôтъ въ сальонѣ затоплю.

Добра рада.

Жена. Слухай Иване, що ту робити щобъ ся позбути нашого сосѣди Гната. Завсе приходить и тôлько до пôзной ночи сидить. та нудѣть и годѣ его поспекатись.

Мужъ. Дай му бевети дитину а будь певна що больше не прійде

Спритный воякъ.

Капитанъ пôславъ воякa до швеця щобъ принѣсъ двѣ пары чоботъ. Воякъ идучи въ долину сходами подибуе жинку капитана и служащу, котру сей часъ бере за шію и цѣлуе а потôмъ бересь цѣллувати паню капитанову.

Що робишъ дурню крикнула,

— Се розказъ пана капитана и переконайтеся.

[Туть на весь голосъ крикнувъ съ домини:]

Пане капитанѣ одну чи обидвѣ двѣ дурню чи не казавъ я тобѣ, отповѣвъ капитанъ.

Мудрый Слонь.

Въ самой серединѣ чорной Африки живъ одинъ князь нигрôвъ, котрый называвъ ся Гозанъ Аалу. Онъ бувъ сильный, богатый на цѣлу околицю, Но помимо его славы и масткy бувъ дуже нещасливый, бо мавъ сварливу жинку Лагонкулу, котра недавала му спокою и его княжій танцюристи рай перетворивъ ся въ чортове воняюче смолою и сѣркою пекло. Коли була найбôльша забава въ княжой будѣ и когда було найбôльше чорной тôлько по пулезъ оперезаной африканской аристократіи и интелигенціи, тогда княгиня випивши пару литрôвъ кокосового молока змѣшаного зъ англійскою віскою, зачинала сварити ся въ страшни способъ зъ доброваргатимъ своимъ княземъ мужомъ. Онъ уже давно хотѣвъ справити ей кермешъ тай послати ей душу до строго чорта, но боявся ей кревныхъ, котри були сильни и богати.

Гозанъ Аалу мавъ слоня, котрый бувъ дуже мудрій и неразъ будучи свѣдкомъ сопружеской колотнѣ та сварнѣ жалувавъ свого пана и плакавъ надъ его прикримъ положеніемъ обтераючи обтераючи слоневи слези его далекосяглою трубою. Одного дкя уже не мôгъ надивитися на нужду и кривду свого хозяйна, взявъ, пôрвавъ бабу въ свою трубу и понесъ на ярмарокъ де спродавали невôльникôвъ. Въ коротокôмъ часѣ знайшовся купець, котрый купивъ отъ слоня сварливу бабу и крôмъ грошей привязавъ до слоня велику фляшку горѣвкѣ. Урадованый слонь чимъ скорше вернувъ до пана, котрый съ великой радостію подѣливъ ся съ своимъ добродѣтелемъ горѣвкою такъ що жаденъ немавъ кривды бо слонь и панъ лежали пяни. Охъ кôлько то мужовъ сегодня хотѣлибъ мати такого слоня щобъ освободивъ ихъ отъ сварливихъ жинокъ.

Въ корчмѣ каже Гриць: Га! щожъ робити ? Ходѣмъ куме до дому' бо уже выбила третя по пôлночи.

Кумъ: Що, третя? Неправда, бо то била перва. Я самъ добре раховавъ. якъ оно выбило першу, и то еще до того три разы разъ по разъ.

СТАРИ И НОВИ ЧОБОТЫ.

Ой пише сынъ писанечко
Тай до свого тата:
„Пôшли менѣ, мôй татуню,
„Нови чоботята“.

Батько щиро думку важить,
Ставъ гадку гадати,
Ой якбы то якъ найскорше
Чоботы пôслати.

„Пôшлюжь хиба телеграфомъ“,
Каже самъ до себе:
„Нехай скоро сынъ достане,
„Коли такъ му треба“

Пôшовъ старый гень у поле,
Дроту досягае,
Тай до дроту чоботята
Нови присиляе.

Поклавъ же онъ у холявы
Еще слова тіи:
„Якъ обуешь нови, сыну,
„Одошли стари“.

Изъ пôсланця - дрота радый
Усѣвъ спочивати:
„Буду, каже' телеграфомъ
„Старыхъ“ дождати.

Заснувъ старый. Крôзь дорогу
Иде подрожный.
Въ стари капцѣ бувъ обутый,
Видно незаможный.

Вздривъ на libertad дротѣ чоботята
И зрадѣвъ душою:
„Ади, каже, ce й нови!
„Тожь то ся устрою“.

И роззувъ ся зъ старыхъ щкрабôвъ,
Дроту досягае,
И на ноги чоботята
Нови надягае.

Надягнувъ, та нужъ въ дорогу!
А старый проснувъ ся,
Горѣ глянувъ на телеграфъ,
Та ажь усмѣхнувъ ся.

Онъ побачивъ стари капцѣ,
А въ нихъ сами дѣры: —
„Ади, каже, якъ вни скоро
„Одъ сына наспѣли!“

В. И. М.

Ящикъ редакцiйный.

На дняхъ отримала наша Редакція много дописей де многи писали були такъ съ слѣдуючимъ вопросомъ. -

„Чи наша газета есть партійною и чи она есть органомъ плаченымъ отъ якого сторонництва.“ На се отвѣчаемо такъ:

Наша газете не есть нѣякимъ органомъ якойсь партіи але есть собѣ независимою совсемъ газетою и ей цѣлью есть рубати правду въ очи кождому. Мы знаемо якій тяжкій обовязокъ взяли мы на себе и будемо поки силъ стане працювати на полю народнôмъ для общого блага всѣхъ Русиновъ, котріи жиють на свѣтѣ. Кривда руского народа въ старôмъ краю незатертими начертака буквами въ нашой памяти; доля и бѣда Руского робôтника тутъ лежить намъ на серцю. Ото наше поле до попису а не дурніи партійни сварнѣ — наша помôчъ — Богъ и добри люде.

Просимо пч. читателѣвъ перебачити що сей нумеръ трохаа опôзнився. Выдавця и редакторъ выѣхалъ звидѣти выставу чикаговску, при тôмъ придбати много новостей для нашой часописи, що для кождого буде немало занимаючимъ, бо о всемъ буде писатись въ въ газетѣ для почтенныхъ предплатителей „Свободи“

Кôлька слôвъ о людяхъ, котри не потребують журитися о хлѣбъ насущный.

Борба о бытъ, се есть борба о грôшъ. Нѣколи передъ тимъ не скакала люцкôсть наоколо золотого телця такъ завзято, съ такимъ запаломъ и съ такимъ рухомъ, якъ ся дѣе ся въ нашихъ часахъ. Николи необявилась тая безгранична жажда гроша такъ яскраво, якъ теперъ. Грôшъ ставъся туземнымъ Богомъ и есть всемогущимъ, бо кто мае грôшъ, той мае ключѣ до власти и панованя. Кто мае тому буде и дано, каже пословиця. И єли мы розглянемо якъ повстали маетки, мусимо узнати пословицю яко правдиву. Кто изъ смертнихъ прійшовъ въ посѣданіе одного миліона, тому сей часъ прибувае другій а далѣ грôшъ множить ся самъ бо грôшъ робить грôшъ. Же велики маетки суть небеспеченьствомъ и страшныъ ворогомъ соціяльного спокою и стоять на перешкодѣ благодатному розвою человѣчества, о тôмъ не треба и богато говорити бо кождій здоровомислячій чоловѣкъ се ясно видить. Бо де бôльше маетькôвъ позостае въ рукахъ одного, тамъ больше знайдешь бѣдних, невôльникôвъ тяжкой працѣ, жебракôвъ.

Велики маеткѣ дѣлять ся на двѣ кляси: одни походять съ посѣданя великыхъ обшарôвъ землѣ и суть певнѣйши, а други походять съ банковой спекуляціи и съ рôжнородныхъ предпріемствъ, тіи суть уже непевни и той що лягаючи спати мавъ миліони, може рано пробудитись жебракомъ черезъ банковій крахъ. О тôмъ переконаемся, наколи подумаемъ що банковій лондиньскій дôмъ Барінгъ, занимаючій перше мѣсце на всѣхъ европейскихъ биржахъ, а вторе по Ротшилдѣ, черезъ неудавшіи ся спекуляціи въ Аргентинѣ, опинивъ ся надъ финансовою пропастію.

Найбôльша часть общого добра въ многолюдной Европѣ знаходитъ ся въ рукахъ великихъ посѣдачѣвъ хлѣбодайной землѣ. Примѣръ сего находимо въ Великой Британіи. Тамъ пару людей тримае въ своимъ посѣданю яко вѣчную власность половину края. То походить съ того, же земли отецъ не дѣлить своимъ дѣтямъ, но она цѣла зостае въ рукахъ найстаршого сына, котрый другимъ сплачуе належиту часть маетку.

Перше мѣсце, яко найбôльшій посѣдачъ землѣ въ Англіи, занимае герцôгъ фонъ Westminster, котрый безпеченно єсть найбогатшимъ жіючимъ англичаниномъ. Самого чистого доходу съ своихъ домôвъ, пеберае яко рентъ рôчно 4 миліони дол. Чи потреба такому журити ся о хлѣбь насущный якъ менѣ бѣдному кореспондентови до газетъ, що немаю защо чорнила купити, пожичанымъ перомъ писати и раховати чужи миліони?

Онъ на слово ,,рентъ" тѣшить ся а радуеть ся въ своей души, а я якъ згадаю за ,,рентъ" блѣднѣю и цѣлимъ тѣломъ трясуся мовъ отъ пропасницѣ бо вже два мѣсяцѣ незоплативъ и ляда хвиля прійде безъ милосердія строгій гаускиперъ и мене, мôй каламаръ, мое перо викине на улицю а на дверахъ вже давно незаплаченой пôдъ сходами комнати напише ,,to let" а я буду просити о продовженіе и присягатись що на першого заплачу а онъ скаже ,,to late"

Недавно помершій общеизвѣстный штатскій чиновникъ Льордъ Дерби посѣдавъ рôчного доходу съ своихъ дôбръ 200,000 фунôвъ штерлинговъ. Менѣ слибъ ... записавъ хоть пять фунтôвъ тобъ я давъ на панахиду и згадавъ за него тихимъ нелукавимъ словомъ. Онъ мавъ въ оборотѣ свого гроша якъ жаденъ съ англійскихъ богачôвъ, крôмъ Ротшілда. По немъ наступае яко миліонеръ Оберштъ North, котрого батько колись торговавъ углемъ. Невсипущою працею и своею енергіею доробивъ ся въ Перу маетку, котрый выносить 20 миліонôвъ фунтôвъ штерлингôвъ.

Шляпу долой, бо приходимо до ясно-вельможного пана Натанніила Майеръ Ротшілдъ, котрый есть найбогатшимъ чоловѣкомъ на свѣтѣ и котрого миліони трудно пораховати. Передъ нимъ, пéредъ богатимъ жидомъ кланяють ся вѣнчанни царски цѣсарки, королевски голови. Правнукъ жидка дôставъ отъ королевой англійской высокій титулъ льорда и засѣдае въ палатѣ панôвъ. Его маетокъ выносить миліони миліонôвъ. На моей лысой головѣ напевно тôлько волося не було, кôлько миліонôвъ въ его кешенѣ. Другою звѣздою що свѣтить на небѣ жидôвской финансовой аристократіи, єсть баронъ Н. Гіршъ. Со всѣми своими миліонами не мае спокôйного сабашу, бо хоче зрôвнатися съ Ротшільдомъ но далеко му до того. Онъ побудовавъ желѣзничи дороги въ Болгаріи, Ромуніи и въ Росіи. Десять миліонôвъ давъ на кольонізацію жидôвску и съ того можна догадатися якій великій маетокъ посѣдае сей сынъ ізраеля.

За нимъ ступае другая дитина щастя и гроша: Альфредъ Круппъ властитель фабрики оружія и славныхъ канонôвъ. Онъ есть найбогатшимъ чоловѣкомъ въ томъ часѣ въ цѣлой Нѣмеччинѣ. Межи царями и королями найбогатши суть: королева англійска Віикторія, рускій царъ и австріяцкій цѣсаръ.

Скромный маеточокъ посѣдае также герцогъ фонъ Кумберляндъ въ квотѣ миліонôвъ. Послѣдне мѣсце межи миліонерами занимають герцогъ фонъ Ратиборъ, Ротшилдъ съ Франкфурту и Блайхредеръ. Тіи бѣдаки мусять ся обходити съ своми 100 або 200 миліонами, но все токи не мають потреби журитися о хлѣбъ насущный. Перечисливши чужи миліони, вертаюся раховати съ моею бѣдою, недоступною товарышкою бѣдного журналиста котрый мусить журитися о насущный хлѣбъ.

Лазаръ

ДУМКА.

Вѣтеръ въ гаѣ нагинае
Лози и тополю,
Лама дуба котить полемъ
Перекотиполе....
Такъ и доля того лама,
Того нагинае,
Мене котить — и де спинить
И сама не знае!..

У якому краю мене заховають,
Де я прихилюся - на вѣки засну?
Коли нема долѣ, нема талану.
То нѣкого кинуть... нѣкто не згадае,
Не скаже хоть на смѣхъ:
,,нехай спочивае,-
Тôльки его долѣ, що рано заснувъ.

Шевченко.